

author supernaturalis, id est, ut est hominum, & Angelorum saluator, & glorificator, procedit, vel ad illam, ut sic, ordinatur. Et est quadruplex: quoddam est spirituale per essentiam, ut virtutes supernaturales, & dona supernaturalia, ut gratia, fides, spes, charitas, gratia gratis data. Quaedam vero casualiter, quia scilicet sunt causae rerum praedictarum, ut sacramenta, ad quae reducuntur sacramentalia, ut aqua benedicta, Catechismus, Exorcismus, Christianis consecratio. Aliae sunt spirituales effectualiter, quia scilicet sunt operationes ex aliqua potestate spirituali procedentes, vel operationes ad Deum ordinate, ut dispensare in voto, matrimonio, absolueri ab excommunicatione, concionari, cantare in choro, sepelire mortuos. Tandem quaedam sunt res spirituales ex annexione, quae sunt in duplici differentia: quaedam, quae ad officium spirituale ordinantur, vel ex spirituali ordine pendunt, ut sunt omnia beneficia Ecclesiastica; ius enim percipiendi fructus beneficij est annexum ordini clericali, & ad officium diuinum ordinatur: quaedam, quae praeparatoriae sunt ad spiritualia, ut vasa sacra, vestes sacrae, candelae benedictae, campanae benedictae, templa, ius patronatus, quod ordinatur ad praestandum clericis ad beneficia, &c. Et haec omnia intelliuntur nomine rei spiritualis; de quibus omnibus latius Doctores in materia de simonia.

DVBIVM II.

Quo iure sit prohibita simonia; & an aliqua sit simonia solum de iure Ecclesiastico.

1. **S**pponendum est, res spirituales, circa quas est simonia, esse quadruplices: quaedam sunt suapte natura sacrae, ut gratia, sacramenta, gratia gratis data: aliae, quae habent sanctitatem ex consecratione, & benedictione Ecclesiae, quae nequit postea ab eis separari, dum manent integrae, ut calix, vestes sacrae, ara: aliae, quae non sunt sacrae per aliquam benedictionem, sed per hoc quod connectuntur aliquibus spiritualibus, ut beneficia: aliae tandem sunt, quae sunt officia temporalia Ecclesiae, quae nullam habent sanctitatem, nec per benedictionem, nec per annexionem ad spiritualia, sed recipiunt aliquam per hoc, quod Ecclesia vetuit, ne vendantur, ut munus economi Ecclesiae, factista, procuratoris, seu defensoris Ecclesiae, & cuiuslibet administratoris rerum Ecclesiasticarum.
2. Dico ergo primum, certum esse, simoniam esse peccatum mortale graue contra religionem; quia venditur, quod venale non est, cum excedat omne pretium, & cuius non est dominus vendens, sed tantum dispensator, & sit contra originem rei spiritualis, S. Matth. 10. *Gratis accepistis, gratis date.*
3. Secundo dico, certum esse iure diuino, & naturali esse prohibitam simoniam, quae est circa res spirituales primi generis; quia sunt res suapte natura spirituales, & à solo Deo auctore pendunt. Similiter est ferè certum, esse simoniam, quando res spirituales secundi generis venduntur pluris ratione consecrationis, vel benedictionis, licet aliqui Iurisperiti oppositum sentiant. Ratio, quia, licet benedictio sit solo iure Ecclesiastico inducta, at, facta benedictione, manent in se spirituales, &

sic natura sua inuendibiles: sicut consecrare hanc Ecclesiam est de iure Ecclesiastico, at, facta consecratione, est de iure naturae, ne polluantur semine.

Tertio dico, licet aliqui sentiant, non esse simoniam aliquam solo iure Ecclesiastico vetitam, at ferè certum est contrarium, & commune, ex multisque textibus colligitur, ut late probant Doctores in mat. de simon. inter quos videndus est Lessius, & Suarez.

Quarto dico circa res tertij generis, nempe circa beneficiorum venditionem, an sit simonia de iure diuino, vel Ecclesiastico (de quo late infra) esse ferè certum, quod, quando non interuenit vera ratio pretij, ut, quando commutatur beneficium pro beneficio, est simonia solo iure Ecclesiastico, ut late infra dub. 24.

Quinto dico, quod simonia de solo iure Ecclesiastico versatur circa venditionem rerum spiritualium quarti generis, scilicet quando venduntur officia temporalia Ecclesiae, quae nullam habent sanctitatem, nec per benedictionem, nec per annexionem ad spiritualia, sed recipiunt aliquam per hoc, quod Ecclesia vetuit, cap. saluator, 1. *quasi. 3.* ne vendantur: quod non verit ob suam utilitatem, sed, ne dilapidarentur eius bonis; sicut vetuit bona Ecclesiae alienari hac sola ex causa, sed in reuertentiam bonorum Ecclesiae, & administrationis eorum. Vnde est differentia magna inter res spirituales huius generis, & aliorum, quia res spirituales primi generis sunt ex se tales: & res secundi generis sunt verè spirituales per consecrationem, & benedictionem: & res tertij generis sunt in se verè spirituales per annexionem; quia formaliter coniunguntur officiis verè spiritualibus: at res quarti generis nullo modo ex dictis sunt in se spirituales; quia tantum instituntur ab Ecclesia ad munera temporalia, & solum dicuntur spirituales per extrinsecam prohibitionem venditionis ob reuertentiam rerum Ecclesiae.

Hinc inferitur, quod simonia de iure Ecclesiastico in duobus tantum casibus inuenitur, scilicet, quando vel res non sunt verè spirituales, vel non est vera ratio pretij: quando autem res sunt verè spirituales, & est vera ratio pretij, est simonia iure diuino, & naturali.

DVBIVM III.

An Papa possit esse simoniacus, & simoniae penas incurrere.

1. **P**rimo dico, certum esse, non posse incurrere penas simoniae; quia ea sunt de iure Ecclesiastico, cui, quoad vim coactiuam, non potest subici Papa. Certum etiam est posse incurrere peccatum simoniae, quae talis est iure diuino, ut si vendat sacramenta.

Secundo dico, quod de simonia, quae talis est iure Ecclesiastico, est dubium; quidam enim dicunt, non posse illam incurrere, alij verò distinguunt, quod, si secum dispense ex causa iusta, non potest illam contrahere: si verò sine causa iusta, illam contrahit. At dicendum est, quod, si secum prius dispense ex causa iusta, non peccat: si verò sine causa iusta, non peccat peccato simoniae, quia dispensatio, sine causa facta in iure humano est valida: sed erit peccatum infidelitatis iniuste dispensandi. Si verò secum non dispense,

An docere pretio Theologiam sit simonia.

1. **N**on agimus de Theologia naturali, id est, scientia de Deo, ut auctor naturalis est, quia de hac idem dicendum est ac de aliis scientiis naturalibus diximus *dub. praecedenti*; nec de Theologia infusa à Deo, id est, quaedam cognitione diuinarum Scripturarum habita ex dono Dei, & dicitur interpretatio sermonum: hanc enim vendere clarum est, esse simoniam, quia ponitur inter dona Spiritus sancti; sed dubium hoc est de Theologia, ut est habitus scientificus naturaliter acquisitus, quo ex fidei articulis inferuntur conclusiones. Et de hac quidam dicunt, esse simoniam illam vendere.

Pro resolutione nota, quod haec Theologia habet quatuor actus. Primus est ex articulis fidei deducere conclusiones. Secundus est interpretari sacram Scripturam. Tertius est respondere ad casus conscientiae ad pacandas conscientias. Quartus est praedicare, seu docere sacram doctrinam. Sit ergo

1. **P**rima conclusio. Vendere Theologiam, quo ad duos priores actus, & etiam in quantum docet casus conscientiae per modum doctrinae, ut sit in scholis, non est simonia; quia haec Theologia est naturaliter parata, nec ordinatur ad finem supernaturalem, sed ad erudiendum intellectum.

Sed nota, quod, si vellet Theologus vendere, non tantum scientiam, sed veritates theologicas, quas docet, esset simonia: quia sunt supernaturales, sicut ipsa principia, in quibus continentur.

Hinc fit, quod magisterium Theologiae est quid temporale, quia per scientiam solam fit quis idoneus ad illud: & sic potest conferri à demino temporali, & si acciperet pretium pro illo conferendo, non esset simonia. Si verò Praelatus acciperet pretium pro danda facultate legendi Theologiam, esset simonia; quia illa licentia procedit à potestate iurisdictionis Episcopi, quae est quid spirituale; sicut esset simonia, si Praelatus pretio dispenseret, ut infra dicemus; non autem si dominus temporalis pretio dispenseret in lege, quia illa dispensatio est actus potestatis spiritualis, non autem haec, sed potestatis temporalis.

Secunda conclusio. Vendere Theologiam, quo ad quartum actum, id est, praedicare, vel docere doctrinam Christianam, est simonia. Ratio, quia actus ordinatur ad excitandos affectus in supernam felicitatem, & promouendos in bonum.

Tertia conclusio. Vendere Theologiam, quoad tertium actum, est simonia, id est, pretium recipere pro consilio, quod ordinatur ad salutem animae, ad leuandum macerem affligi hominis, ad pacandas conscientias, vel tollendos scrupulos, est simonia. Ratio, quia haec omnia non immediate ordinantur ad illuminandum intellectum, ut duo priores actus Theologiae; sed immediate ordinantur ad salutem aeternam, & bonum animae.

Hinc fit, quod nec Iurisperitus potest pretium recipere pro consilio, quando ordinatur tantum ad pacandum conscientiam, & salutem animae, sicut nec Theologus (an verò possit recipere pro studio ad hoc requisiti, dicam infra *dub. 10.*) & uterque potest etiam aequè recipere, quando

dispense, & causa sit irrationabilis, contrahet peccatum simoniae de iure Ecclesiastico; quia Princeps suis legibus obligatur, quoad vim directiuam.

2. An verò emens beneficium à Papa incurrat penas simoniae, dicam infra *dub. 111.*

DVBIVM IV.

An vendere spiritualia naturalia, ut scientias, & artes, quae humano sudore comparantur, sit simonia.

1. **S**it conclusio. Licet aliqui dicant, esse simoniam, at multò verius est, non esse simoniam; sed tantum est simonia vendere spirituale supernaturale, quia vitium simoniae opponitur Religioni; at vendere scientias naturales, non opponitur Religioni. Hinc

2. **F**it primum, quod potest Iurisperitus vendere suum consilium, & patrocinium, licet sit in causa spirituali, ut matrimonij, & haereticis. An verò possit vendere, quando respondet ad casus conscientiae, dicam *dub. sequenti.*

3. **S**ecundo fit, quod Doctores, licet sit dirissimus, potest pretio docere, immò, quo scientia est excellentior, & qui docet est peritior, potest maius pretium recipere pro docenda scientia, licet minus laboraret; immò licet possit suam scientiam in alium sine labore transfundere.

4. **T**ertio fit, quod veritas naturalis potest dupliciter considerari: primum in quantum est bonum quoddam honestum, & sic non est venalis; at non est simonia, nec peccatum mortale, ut sic, eam vendere, nec tenetur vendens restituere; sed est graue veniale. Et sic debet intelligi D. Thom. dicens non posse vendi veritatem. Secundo modo in quantum est utilis ad vsus humanos, & delectabilis, & sic potest vendi. Et licet haec veritas naturalis, Deus est, videatur ad salutem pertinere, est tamen venalis, quia, ut est naturalis, non est necessaria ad salutem, sed fat est cognitio fidei.

5. **Q**uarto fit, quod, si donum linguarum, sanitate, & scientiae naturales infunderentur à Deo ad edificationem aliorum, & salutem spiritualem, esset simonia haec vendere: si verò non ad hoc, non esset simonia, sed licitum, ut, si alicui daretur miraculosè ars medicinae, & curaret applicando actus passiuus, possit pretio facere; sicut, qui miraculosè acciperet à Deo artem fabrilem, possit pretio eam vendere.

6. **Q**uinto fit, quod, qui habent donum sanitatis, & salutem, vulgò *saludadores*, & sine applicatione medicinarum, sed sola benedictione sanant, non possunt sine simonia vendere: at possent accipere aliquid in propria sustentationem, ut ex dictis constat.

7. **S**exto inferitur contra Panormitanum, quod non potest dari beneficium pro scientia docenda sine simonia, quia hoc est pretio aestimabile. Vnde, cum datur beneficium doctenti aliquam scientiam, non datur ut pretium, sed illi praebendae assignatur ut annexum illud docendi manus, ut late disputabo *dub. 25.*

interrogatur, etiam in causis spiritualibus, vt beneficij, & matrimonij, quando interrogatur, non ad pacandam conscientiam, sed vt instruantur interrogantes, & sciant, vel vt eorum iustitia manifestetur in foro externo, vel vt se preparent ad examen, &c.

DVBIVM VI.

An pro actibus virtutum pretium dare sit simonia.

- 1 Respondetur affirmatiue, vt pro fundendis pro me orationibus, pro offerendo ieiunio pro me, quia sunt actus spirituales ordinati ad felicitatem eternam, & satisfaciendum pro peccatis.
- 2 Similiter est simonia, si Religiosi petant a sacerdote, vt eis procuret elemosynas in parochia, hoc pacto inito, vt sacerdos habeat partem. Ratio, quia talis persuasio sacerdotis est res spiritualis, cum ordinetur ad rem spirituales, scilicet elemosynam largiendam; sicut, si aliquis pretium reciperet, vt persuaderet & alteri collationem beneficii. Sic D. Thom. quodlib. quem refert, ac sequitur Syluest. verbo simonia. quest. 9. dicto 8. & docti iuniores. Secus credo, quando sacerdos ille discurreret per parochiam petens elemosynam monachis, possent enim pacisci, vt pretium sui laboris sibi daretur.

DVBIVM VII.

An pro sacramentis liceat pretium recipere.

- 1 Nota, quod triplici causa potest pecunia recipi pro sacramentis, & actibus spiritualibus. Primo, tanquam pretium ipsorum actuum. Secundo non tanquam pretium ipsorum actuum, sed laborum, qui in ipsis impendantur. Tertio, vt stipendium sustentationis, vt pector potest primo exigere pecuniam, vt pretium imaginis, secundo pro labore pingendi. Tertio tantum ad propriam sustentationem; posset enim euenire, vt pecunia ad eam necessaria esset longe minor ea, quam pro suis laboribus merebatur. De his ergo modis scotum agendum est.
- 2 Sit ergo conclusio. Simonia est pretium recipere pro sacramentis. Vnde nihil potest dari pro matrimonio, vt est sacramentum; at quatenus est officium nature, & contractus quidam, quo vir ad sustentandum uxorem, & onera matrimonij obligatur, potest exigi dos, vt satis constat.
- 3 Hinc fit, quod pro absolutione ab excommunicatione pretium exigere est simonia. Si vero aliquando ab absolouendo pecunia exigatur, id non est ob absolutionis pretium, sed in pœnam delicti, sicut posset in absolutione a peccatis id imponi in penitentiam. Nec est necesse, vt talis pena applicetur pauperibus, licet id melius esset.
- 4 Non est tamen simonia, sed licitum, si parochus, a quo petitur licentia ministrandi sacramentum, eam neget, nisi stipendium, quod sibi obtingeret, si ipse ministraret, sibi concedatur; quia id non petit quasi licentiam vendens: hoc enim esset simonia, cum hæc facultas procedat ex iurisdictione spirituali, sed quasi stipendium sibi debitum, & vt seruet se indemnem: vt scriba per

ministrum scribens contractum, iuste petit stipendium sibi debitum. Idem est de licentia audiendi confessiones, & concionandi, quando parochus erat concionaturus: potest enim pacisci cum eo, cui dat licentiam, vt stipendium, quod sibi datum erat, conferatur ab eo, cui dat licentiam, vt seruet se indemnem. Sic Panorm. & Verbecius, quos refert, & sequitur Syluest. verbo simonia, q. 8. dicto 2. Aragon 2. 2. quest. 100. art. 2. sine; qui omnes addunt, quod, si exigat maiorem summam, quam dicta portio valet, præsumetur, licentiam vendere, & sic committere simoniam.

DVBIVM VIII.

An liceat pretium offerre pro sacramentis ministrandis ad redimendam vexationem.

Certum est, non licere pro sacramentis voluntariis; at dubium est, an liceat pro necessariis, vt pro Baptismo, quando nullo alio modo posset haberi, quia offerens, v. g. puerum est truncus manibus, vel caret loquela, & non est alius, qui baptizet. Et licet aliqui dicant, licere in hoc casu emere sacramentum, quando alius nullo alio modo vult baptizate, nisi alter emat sacramentum, nisi hoc faciat in contemptum fidei; vnde dicunt vendere sacramentum, esse ita intrinsecè malum, vt nunquam liceat; at emere non est ita intrinsecè malum, quin aliquando liceat. At hoc omnino reiciendum est, & dicendum vtrumque esse intrinsecè malum.

At dubium est, an liceat dare pretium ad redimendam vexationem. Triplex est sententia. Prima negat: secunda concedit, licere tam pro parvulo, quam pro adulto, & non tantum in necessitate extrema, sed etiam in grauissima; quia hæc non est emptio sacramenti, quæ intrinsecè mala est; sed pretium datur ad auferendum impedimentum auaritiæ, quo ille impeditur Baptismum negat. Tertia sententia dicit, quod id licet pro parvulo extremè indigenti, scilicet in articulo mortis constituto, non autem pro adulto; quia hic potest per contritionem saluari. Et hæc sententia est probabilior; at secunda opinio est etiam probabilis. Vnde est etiam satis probabile, quod adultus potest hoc facere cum sacerdote, qui non vult illum absolueret, nisi det pecuniam, quando timet magnum periculum, si non fatetur.

DVBIVM IX.

An liceat pretium dare, quando superior iniuste excommunicauit, suspendit, vel interdixit, vt absoluar.

Quidam dicunt, nullo modo licere; alij verò dicunt licere, quando excommunicatio est manifestè iniusta, suspensio, vel interdictum sunt etiam manifestè iniusta; & si statim non absoluar, incurram graue damnus: alijs enim non licet, sed recurrendum est ad superiorem. At verius est, non licere, quando excommunicatio est iusta, vel dubia; quia in dubio præsumendum est pro iudice excommunicante: at verò, quando has censuras constat esse iniustas, verius est absoluit, licere pretio redimere vexationem. Ratio, quia habeo ius in re, scilicet participatione sacramentorum,

mentorum, & communionem fidelium, qua per iniustitiam priuor: & licet alter peccet peccato simonia, recipiendo pro hac, ego tamen vtor iure meo.

Si tamen excommunicatio iusta sit, licet superior iniuste differat absolutionem, non licet dare pretium, vt absoluar; quia tunc excommunicatus non habet ius in re, cum iuste priuatus sit sacramentorum participatione, & communionem fidelium; sed habet ius ad rem.

DVBIVM X.

An pro labore in ministerio sacramentorum, vel aliorum spiritualium operum impenso, liceat pretium recipere.

Nota, duplices esse labores, & operas, quæ in ministeriis spiritualibus impendantur: alia sunt intrinseci, & per se, & necessariò coniunctæ illis, vt sunt labores necessariò requisiti ad baptizandum, faciendum sacrum, &c. Alia sunt per accidens, & extrinsecè tantum coniunctæ rebus spiritualibus, vt si vocetur quis ad faciendum sacrum in aliquo loco distante per vnã leucam, iter illius leuæ est labor per accidens coniunctus sacro faciendò.

Sit conclusio. Licet quidam dicant, posse vendi talem laborem, licet per se coniunctus sit cum ministerio rerum spiritualium; at omnino tenendum est, posse vendi laborem per accidens coniunctum, quia hic labor per se consideratus, est temporalis, & non, nisi per accidens, coniungitur rei spirituali: at non posse vendi absque simonia laborem per se, & intrinsecè coniunctum rei spirituali, quia hic labor est pars necessaria rei ipsius spiritualis, & nullo modo separabilis ab ipsa, nec per se est appetibilis, & æstimabilis, nisi, vt est coniunctus rei spirituali. Item, quia vendere beneficium est simonia, quia annexum est officio diuino; sed magis annexum rei spirituali hic labor, cum ab illa non sit separabilis; at officium diuinum potest absque beneficio esse. Hinc

Inferitur, quod, sicut pro prædicatione, & labore ipsius non licet pretium recipere; ita nec pro studio ipsius, id est, pro studio requisito ad prædicandum. Ratio, quia hoc studium est per se necessarium ad prædicandum, & sic recipere pretium pro illo, esset recipere pro prædicatione.

Secundò inferitur, Cantores, & organa pulsanter, & citharædos, id est, chirimias, posse operas suas locare, licet id faciant in cultu diuino. Ratio, quia præcipuum, quod ab his queritur, est artificium canendi, & suauitas vocum, ac instrumentorum, quæ temporalia sunt, per accidensque rei spirituali coniunguntur.

Tertio inferitur, quod, licet pauperes non possunt pretium recipere pro orationibus suis; quia præcipuum, quod ibi queritur, est iuuamen spirituale, & consequenter, nec pro labore per se coniuncto, & necessario ad illas: at possunt pretium recipere pro obligatione quotidie recitandi, vel eundi ad sacellum aliquod ad recitandum, vel recitandi quotidie ad ianuam.

Quartò inferitur, posse clericos obligantes se ad toties in mense, vel hebdomada, tali tempore, & tali loco celebrandum, locare pretio suas ope-

Tb. Sanchez, Confil. moral. Tom. I.

ras, ac personæ obligationem. Ratio, quia talis obligatio per accidens coniungitur actioni faciendi sacrum, nec ex ordinis susceptione obligatur sacerdos ad per accidens coniunctum.

Nota tamen, sacerdotem diarium, qui non per notabile tempus, sed ad horam, prout occurrit, qui ab eo petat Missam celebrandam, officium hoc exhibet, non posse has operas vendere. Ratio, quia is non plus temporis in facienda re diuina infumit, quam id, quod ad eam peragendam exigitur per se: & ideo non est ab actione spirituali scindendum, cum sit ei coniunctum, velut intrinsecæ eius mensura.

Quintò inferitur, quod, si quis vocetur, vt in somnem ducat noctem cum ægro, licet debeat psalterium recitare, potest pretio vendere hunc laborem, quia est accidentarius.

DVBIVM XI.

An liceat ministris Ecclesie recipere stipendium sustentationis pro ministerio verum spiritualium, vt sacramentorum, prædicatione, & celebratione Missæ, &c.

Primò dico, esse certum, & de fide, hoc esse licitum, & conforme perfectioni euangelicæ: & licet famulus pro seruitio temporalis, quod exhibet domino, recipiens stipendium sustentationis, non gratis, sed pretio, famulari dicatur; at in præsentiarum dicitur gratis dare spiritualia, vt distinguitur contra collationem pro pretio, quod solum præcepit Dominus; & stipendium illud sustentationis non est pretium: pretium enim commensurabile est cum re, cuius est pretium; at stipendium sustentationis datum ministranti spiritualia non est commensurabile cum ipsis rebus, nec cum labore ministris, sed tantum cum indigentia, & necessitate sustentationis corporis.

Nota, nomine sustentationis intelligi etiam necessaria ad statum decentem ministris; & ad subventionem eorum, quibus iure nature subuenire tenetur, vt eorum, qui sub sua vita curant; non enim mendicare debet, vt his subueniat.

Hinc fit, licere largiri sacerdoti supellectilem valentem vnũ argenteum, quæ communis est elemosyna vnus Missæ pro vna Missa hoc tempore in hac prouincia, quia datur vt sustentationis stipendium.

Secundò dico, quod, licet aliqui sentiant, ministros diuites non posse hoc stipendium sustentationis recipere, nisi proprium patrimonium in opera pia seruent, aut expendant; at omnino tenendum est posse ministros, etiam ditissimos, licet tale stipendium recipere. Ratio, quia hoc stipendium debetur ministris, non ex misericordia, aut liberalitate, sed ex iustitia; alijs non soluentes decimas non tenerentur restituere iustitia tantum respicit æqualitatem rei ad rem, non autem alias condiciones subiecti, vel contrahentium.

Hinc fit, Religiones, etiam ditissimas, iuste recipere tale stipendium; at, perfectissimas facere non recipientes.

Secundò fit, quod minister Ecclesiasticus habens stipendium pro vno ministerio, potest pro alio aliud stipendium recipere, vt canonicus pro Missis voluntariis; si verò pro eo, pro quo habet

habet stipendium, recipiat aliud, apparetur esse simonia; at verè non est, si non recipit ut pretium, sed ut stipendium sustentationis; sed erit iniustitia, sicut si recipit stipendium maius iusto, est iniustitia.

7 Tertiò fit, non esse peccatum libentibus prædicare, ubi maius est stipendium sustentationis; & renerere prædicare, ubi nihil speratur dandum; licet possit aliquo modo hoc pertinere ad charitatis defectum, quo quis magis temporalem, quam spirituales profectum intendit.

8 Tertiò dico, quòd, licet aliqui sentiant, non licere ante spiritualium administrationem pactum inire circa sustentationis stipendium citra simoniam; alij verò dicant, id licere ministro pauperi, non verò diuiti: at dicendum est hoc non esse prohibutum iure naturali, & diuino: at de iure Ecclesiastico est simonia tale pactum, siue minister sit diues, siue pauper: ius Ecclesiasticum iam per contrarium vltim abrogatum est, & sic tale pactum est licitum, siue minister sit diues, siue pauper.

9 Hinc colliguntur due regulæ ad resoluendos multos casus de simonia. Prima est, quòd cum multis titulis possit temporale dari, dum spirituale recipitur, scilicet per modum sustentationis, vel liberalis doni ad gratiam referendam, vel in eundem, vel per modum elemosynæ, vel per modum reuerentiæ, & honestatis, id est, ob reuerentiam sacramenti, vel pro solutione obligationis legis, vel consuetudinis, nullus horum constituit simoniam; sed tantum, quando datur temporale pro spirituali, ut pretium. Altera est, quòd, si ministrans spiritualia accipiat temporale, non detorquendo intentionem, id est, non cum intentione emendi, vel vendendi, sed dicendo, *Accipio hoc sicut solent communiter clerici probi accipere*, non est simonia.

10 Nota, esse cauendum scandalum: unde, licet fas sit inire pactum stipendij pro Missa; at de quantitate contendere vix citra scandalum fieri potest. Et similiter, quamuis pro audienda confessione liceat elemosynam gratis datam accipere; at de illa pacisci, sicut pro Missa, generaret scandalum.

11 An verò possit Episcopus taxare hoc stipendium, & præcipere, ne minus sit, dicam in tractatu de Eucharistia. Et in processione funerum, an possit ordinare, ut non fiat, nisi tantum stipendium detur, dicam *infra dub. 13.*

12 Secundo nota, posse clericos cogere laicos coram iudice, ut soluant stipendium hoc sustentationis: immò & id, quod ex consuetudine debetur illis, quando consuetudo non habuit initium violentum, vt per exactiones, sed ex populi deuotione fuit introducta.

13 Tertiò nota, quòd, licet Sacerdos regulariter minus bene faciat exigens stipendium ante spiritualium collationem; aliquando tamen bene facit, scilicet, si id faciat, ut seruet se indemnem, vt scilicet vitet lites, quas probabiliter timet ad recuperandum.

14 Tandem nota, clericos pessimè facere, qui aduersus Monachorum iura extorsiones faciunt, ne quis sepelire eligat in monasterio nolentes cum pompa illum portare, &c. quia iniuste cogunt defunctorum voluntatem, quibus liberum est sepulturam eligere.

DVBIVM XII.

An sit simonia, si ministri spiritualium intendant stipendium sustentationis, tanquam finem principale, ita ut, illo cessante, nullo modo ministrarent, vt, si Canonicus vadat ad choram principaliter propter distributiones.

Sicut conclusio. Licet communis ferè omnium sententia dicat esse simoniam, quando stipendium intendit, ac finem principale; non tamen quando tantum intendit, vt motiuum, licet, eo cessante, non administraret, & sic concedit, Canonicum non potentem interesse omnibus horis, posse eas eligere, quibus copiosiores distributiones destinatae sunt; at verius est non esse simoniam, licet intendat vt finem principale illud stipendium, modo non intendat illum vt pretium, sed vt stipendium sustentationis debitum. Ratio, quia hic non habet voluntatem emendi, vel vendendi, sed recipiendi, vt stipendium sustentationis; ergo. Immo nec id est peccatum mortale, sed veniale; quia hic tantum est peccatum graue ordinationis ad finem; at hæc non est peccatum mortale, sed veniale, quando finis non est mortale, at appetitus inordinatus temporalium non est mortale. Item, quia non est mortale principaliter facere sacrum ob vanam gloriam; ergo similiter, &c.

DVBIVM XIII.

An pro necessarijs mortuorum exequijs pretium recipere sit simonia.

Dico primò, licere quidem pro illis stipendium sustentationis recipere, non autem pretium sine simonia, quia spirituales sunt. At pro non necessarijs licet recipere pretium, vt si curantes funus velint cum pompa magna ducere clericos corpus faciendo plures pauasiones, seu moras cum tali cantu figurato in singulis, quòd tandiu pulsantur cymbala, &c. Hæc enim pompa temporalis est, & per accidens coniuncta rei spirituali, & sic potest vendi.

Secundò dico, quòd lex hæc affirmans est licita, scilicet, vt, si quis offerat talem elemosynam, in eius funere talis processio fiat, quia est taxatio stipendij sustentationis; at lex negatiua, scilicet, nisi quis offerat talem summam, in eius funere processio non fiat, est illicita; minus tamen bene dicunt aliqui esse simoniam, quia non destinatur vt pretium; sed est illicita, quia præcludit viam, ne minori stipendio fiat, sicut materia de Eucharistia. dicam, non posse Episcopum statuere, ne Missæ minori stipendio celebrentur; nisi in casu, quo clerici cogentur à laicis variis modis palliatim remittere partem elemosynæ destinatae, vel, si orti solent lites, fraudes, & tyrannides: tunc enim possit Episcopus statuere, vt clerici nihil remitterent stipendij, vt bene Corduba *lib. 1. quæst. quæst. 4. Aragon 2. 2. quæst. 85. artic. 3.* & patet, quia Trident. *sess. 24. cap. 12.* prohibet, remitti distributiones. Quæ etiam limitatio in hoc casu ponenda est, cum sit eadem ratio.

DVBIVM

DVBIVM XIV.

An pro loco sepulturae pretium dare sit simonia.

1 **P**rimò dico, quòd locus, in quo nullus est sepultus, nec deputatus est per Episcopum ad sepulturas, nec alius est benedictus, sed tantum deputandus est ad sepulturas, est omnino profanus, & potest vendi: sicut & terra, in qua Ecclesia erigenda est, vendi potest: immò, etsi, secundum ius ciuile, locus, in quo aliquis est sepultus, consentiente domino, sit religiosus, & secundum ius canonicum, non est talis, nec inuendibilis, nisi, quando autoritate Episcopi deputatus est ad fidelium sepulturas. Vnde propriè, & secundum ius canonicum, locus religiosus sepulturae dicitur locus ille, in quo aliquis fidelis est sepultus, vel sepeliendus, siue sit terra, siue arca lapidea, siue aliud, quando auctoritate Episcopi est ad fidelium sepulturas deputatus, etiam si nullus ibi sepultus sit.

2 Secundò dico, quòd talis locus sepulturae, si ratione consecrationis plures vendatur, esset simonia iure naturali, & diuino; si verò ratione terræ vendatur, quidam dicunt, non esse simoniam: quod intelligendum est de iure naturali, & diuino; at est simonia de iure ecclesiastico accipere pretium pro loco necessario ad sepulturam, quia id prohibetur *cap. abolenda, de sepult. & cap. non factis, de simon.* & hoc in loci sacri honorem: licet tum est accipere consuetam stipendia pro tali loco sepulturae, hoc enim non recipitur, vt sepulturae pretium, sed ad fabricam Ecclesiae; decens enim est, vt defuncti, qui templum inhabitant, contribuant ad eius templi reparationem.

3 Tertiò dico, quòd licitum est accipere pretium pro loco honorario sepulturae: & sic, quò locus propinquior est summo altari, quia est honoratior, eo maius pretium recipi potest. Ratio, quia venditur quid temporale, scilicet honor, vt pendet ex hominum æstimatione, & per accidens rei spirituali coniungitur. Item, licitum est pretium recipere pro perpetuo iure sepulchri; id est, pro obligatione, vt in tali loco nullus, præter emptorem, & successores, sepeliatur; quia hæc obligatio est quid temporale, & per accidens adiungitur rei spirituali, licet aliqui oppositum teneant.

4 Vltimò dico, quòd laicus nequit habere sepulturae dominium; quia loca religiosa nequeunt esse in alicuius dominio: at potest habere tale ius quo ad vltim pro se, & suis successoribus, vt nullus possit, eis iniuris ibi sepeliri, nisi in necessitate; at eo mortuo, & familia illius, potest aliis concedi vltim illius sepulturae, quia mortuo habente vltim, vltim redit ad proprietarium. Et idem prorsus dicendum est de capellis, quas conceditur alicui habere in Ecclesia.

DVBIVM XV.

An pro sacramentalibus, & vsu materiae sacrae pretium recipere, sit simonia.

1 **P**rimò dico, quòd, sicut pro actionibus Sacramentorum, & laboribus per se illis annexis, est simonia pretium recipere, sic dicendum prorsus est de sacramentalibus, vt pro exorcismis, cate-

chismis, benedictionibus nubentium. Ratio, quia hæc benedictiones sunt spirituales, & a potestate spirituali procedunt, & ad finem spirituales ordinantur.

Secundò dico, quòd, sicut nec actio, quæ est de essentia Sacramenti, nec labor per se ad eam requisitus potest absque simonia vendi, sic nec vltus materia sacra per se requiritur ad eam, vt vltus olei in extrema vnctione, nec chrismatis, vltus vasum, & ornamentorum sacrorum in celebratione Missæ, non potest absque simonia vendi. Ratio, quia est intrinsecè annexus talis vltus ministerio Sacramenti.

Tertiò dico, quòd ipsa materia, non ratione consecrationis, potest vendi: vt potest vna Ecclesia alteri calicem vendere, vel locare: & oleum consecratum tantum vendere, quanti venditur similis olei quantitas non consecrata: licet quidam minus bene dicant, hoc esse simoniam. Imò & posset asportari chrismata de loco in locum vendendum ratione solius materiae. Ratio, quia ea materia est omnino temporalis.

Vnde reprobanda est regula, quam quidam ponunt, scilicet, quòd, quando aliquid est compositum ex spirituali, & temporali, si illud sit præcipua, & maior pars, non potest absque simonia vendi; secus, si temporale sit præcipua, & maior pars. Sed dicendum est, semper posse vendi illud temporale, quia nunquam mutat naturam in hoc tamen versatur differentia, quòd, quando principale illius est spirituale, non potest absolute vendi; quia, cum vnumquodque, cum absolute tractatur, & iudicatur, censetur tractari, & iudicari secundum suum principale, si absolute venderetur id, in quo principale est spirituale, censetur spirituale vendi; at bene potest vendi non absolute, sed ratione temporalis annexi; ubi principale est temporale, potest absolute vendi; quia censetur vendi ratione principalis, scilicet temporalis.

Quartò dico, vasa sacra, & ornamenta sacra Ecclesiae posse vendi ratione materiae pro necessitate Ecclesiae, & pauperum; & pro redemptione captiuorum; ita tamen, vt, si vendantur alteri Ecclesiae, vel Clerico, aut laico ad sacrum vltum, possunt integra vendi: si autem ad vltum profanum (quod etiam pro dicta necessitate est licitum) debent prius vestes sacre dilacerari, ita, vt formam perdant, & vasa sacra confringi, & conuari, præmissa prius oratione ad Dominum; quia in superficie externa potius consistit consecratio, & vnctio; & sic ne aliquid consecrationis ibi maneat, conflantur.

Vltimò dico, quòd similiter res Ecclesiae non possunt impignorari, sicut nec alienari, nisi pro dicta necessitate: & hæc necessitas non debet esse qualicumque, sed summa, scilicet ad subueniendum pauperibus, ne frigore, seu fame pereant; & ad redimendos captiuos, siue pauperes, siue captiuum sint proprii parochiani, siue externi: & hoc, etiam si propria culpa in paupertatem deuenierint. Non tamen possunt alienari, vel in pignus dari, seu pignori, aut hypothecæ obligari ad solvendam penam eorum, qui ob crimina carcere detenti sunt, vt à carcere, quo iuste opprimuntur, liberentur. Immo nec pro redimendo à carcere detentis in eo ob debita, nisi debitoribus ipsi, eorum parentes, vel filij ex ea carceris oppressionem fame

Y 4 aliis

ricorum ad hoc deputatorum, quia nihil aliud est, quam testimonium sui iudicii. Sic Sylo. Et idem, quando est causa spiritualis, verbo *Summa, quest. 9. dicto 9.* Idem Arnul. *ibi, num. 32.* Angel. *simonia 3. num. 22.* Tabiena verbo *simonia, quest. 34. num. 35.* Turroet. *cap. sicut Episcopum, 1. quest. 2. n. 7.* At contrarium tenent Durandus, & aliqui iuniores, quia hic sigillus non est magis spiritualis, quam sigillus Notarii, pro quo diximus *dub. preced.* posse aliquid recipi; & hoc est verius. Et licet prædicti iuniores teneant cum Durando *ibi*, non esse simoniam vendere iudicem Ecclesiasticum suam sententiam; at tenendum est, quod dixi, cum communi sententia.

Ultimo dico, quod non est simonia, sed licitum, procuratorem pro sua procuratore, & caudicem pro suo patrocinio, etiam in causa spirituali, pretium recipere; quia hæc administrantur causa: exterius; at testes sunt de substantia iudicii.

DVBIVM XXII.

An sit simonia dare, vel recipere pretium pro omissione alicuius actus spiritualis, ut pro non celebrando, non absolvendo, &c.

Dico, quod, licet aliqui affirmant, propter cap. *nemo, de simonia*; at tenendum est, non esse simoniam, nisi, quando talis omisso pertinet ad potestatem iurisdictionis, vel solius, vel simul cum potestate Ordinis, & est omisso authoritativa; ut, si Episcopus, audita iudicialiter causa, non prius beneficio Clericum ob pecuniam; vel ob pecuniam, audita confessione, negat absolutionem. Ratio, quod in aliis casibus non sit simonia, quia talis negatio, vel omisso, nec est in se spiritualis, nec procedit à potestate spirituali, ut non celebrare, non audire confessionem. Quod autem in dicto casu sit simonia, ratio est, quia talis omisso pertinet ad potestatem spiritualem, quia negatio absolutionis, audita confessione, nihil aliud est, quam retinere peccata, quod pertinet ad potestatem iurisdictionis confessoris.

Immo, quando omisso actus spiritualis non authoritativa est voluntaria, id est, quando ille actus aliis non erat debitus, sed voluntarius, non est peccatum mortale, si pretio fiat; & potest esse, quod aliquando non sit veniale.

DVBIVM XXIII.

An sit simonia dare pretium pro ingressu in Religionem, vel in confraternitatem, id est, Cofradia.

Dico primò, quod certum est, simoniam esse, si daretur tanquam pretium ingressus: nam Religio est status spiritualis perfectionis, & institutum diuinum; at verò, si aliquid daretur pro sustentatione Monialis ingressura, quia scilicet monasterium teneret ipsam alere, adhuc quidam dicunt esse simoniam; alij verò distinguunt, & dicunt, esse simoniam, si monasterium non sit pauper, sed dives. Quod adhuc quidam limitant, quod sit simonia tantum de iure Ecclesiastico. Alij verò dicunt in hoc casu non esse simoniam, sed peccatum avaritiæ; secus, si monasterium sit

pauper, quia nec erit simonia, nec peccatum: at verò dicendum est, nec esse simoniam, nec peccatum, licet monasterium sit ditissimum, quia ius, & obligatio sustentandi est quid temporale, & per accidens annexum Religioni: sicut nulla est culpa, quod vir ditissimus petat dotem ab vxore, ut ipsam sustentet.

Hinc fit, licitum esse, si propter deuotionem, quam aliquis ostendit monasterio, magnas ei dando elemosinas, facillius admittatur.

Secundò fit, non esse simoniam, si promittatur admissio in monasterium alicui, si talem artem didicerit, quia non est proprie conditio, sed est idem, quod, *admittemus te, si interim idoneus te constitueris.* Et, licet aliqui hoc temperent, nisi habeatur intentio ad lucrum illius artis: at minus bene, quia ad illud lucrum non potest haberi intentio, nisi mediante idoneitate personæ, ad quam potest haberi intentio.

Tertiò fit, quod, si quis seruiat Religiosis propter promissionem sibi factam, quod ipsum recipiat, est simonia. Sic D. Anton. 2. p. iii. 1. cap. 5. §. 19. Syluest. verbo *simonia, quest. 13. dicto 5.* ubi bene dicit, hoc esse verum, quando seruitium illud esset, ut pretium ingressus; secus, quando, ut pretium victus. Etiam alia ratione excusari potest, v. g. intendit aliquis religionem ingredi, & quia est ignotus, religio non vult illum admittere, nisi aliquibus diebus domi inseruiat, ut religio experiatur, an expedit illum recipere.

Quartò fit, quod, si timens non recipi dicit Abbati, *si me recipitis, omnia bona mea tradam monasterio*, est simonia, quando hoc offert, ut pretium admissionis; secus, quando simpliciter vult exprimere suam intentionem, scilicet transcurrere ad religionem cum bonis. Sic Syluest. & Ant. *ibi*; & vterque addit, modò recipientes non recipiant principaliter ob pecuniam. At hoc dicunt, quia sentiunt ipsi, esse simoniam sic ad chorum principaliter ob distributiones, ut dixi *dub. 12. supra.* At ubi hoc probauit, & sic dico, quod, licet principaliter attendant ad bona temporalia, & ad diuitias, quas habet, & quas forte monasterium hæreditabit, si tamen non attendant ad id tanquam ad pretium pro ingressu, non est simonia.

Quintò fit, quomodo possit excusari consuetudo, que reperitur in monasteriis Monialium accipiendi, præter dotem nouitiæ, quasdam portiones pecuniæ, quas *propinas* vocant, v. g. singulis Monialibus dantur quatuor argenteæ, & vna candela, idque præter dotem Nouitiæ, que datur ipsi monasterio. Hæc autem consuetudo nulla alia ratione mihi videtur posse à simonia excusari, nisi asserendo, dotem, que exigitur ad sustentationem Monialis, non consistere in indiuisibili: sed, sicut taxari potest sexcentis ducentis, ita etiam taxari potest sexcentis, & quinquaginta, distributis hoc modo, ut sexcenta applicentur communitati, seu monasterio, & alia quinquaginta distribuantur inter Moniales, singulis dando illos quatuor argenteos, & candellam, ut suis necessitatibus subueniant.

Sextò fit, quod, si, præter dotem sustentationis, amplius recipient Moniales, vel quia Monialis est minus nobilis, vel deformis, vel alia infamia notata, vix possent à simonia excusari. Similiter, si pro suffragio, quod præstant Moniales

ad

ad admittendum, aliquid reciperent, esset simonia; vel, si reciperent amplius, quam necessariam dotem ad sustentationem.

Secundò dico, quod pretium dare, ut quis admittatur in aliquam confraternitatem, non est simonia; quia confraternitas non est Religio, sed Congregatio ad beneficium. Immo est laudabile imponere aliquid ingressuris pro sumptibus confraternitatis, & operibus piis.

De simonia in beneficijs in generali.

SUMMARIUM.

24. *An sit simonia de iure humano vendere beneficia.*
25. *An omnis pactio, conditio, vel modus, si apponatur absque licentia Pontificis in collatione, vel remuneratione beneficij sit simonia.*
26. *An non tantum sit simonia conferre aliquid collatori rei spiritualis, ut beneficij pro collatione, sed etiam sit simonia conferre aliquid mediatori, seu intercessori, ut intercedat pro tali collatione.*
27. *An sit simonia, non tantum vendere beneficia, sed etiam actiones, de se ordinatas ad obtinendum beneficium.*
28. *An dare beneficijs pro alijs commoditatibus temporalibus, ut pro motore ob obsequio, sit simonia.*
29. *An sit simonia conferre beneficium propter metam, vel minas.*
30. *An sit simonia pretio redimere vexationem circa beneficium.*
31. *An possit quis redimere decimas ab iniusto possessore, data pecunia.*
32. *An, quando sede vacante, electores Papa vellent eligere indignum, liceat pretio redimere hanc vexationem, & procurare ut dignus eligatur.*
33. *An, duobus litigantibus super aliquo beneficio, liceat pretium, vel pensionem alteri offerre, ut a lite desistant.*
34. *Quid sit simonia confidentialis, id est, in quibus casibus contrahatur.*
35. *An resignare beneficium in fauorem alterius cum reservatione pensionis, sit simonia.*
36. *An, cum renunciat quis beneficium, non per viam permutationis, sed per viam simplicis resignationis, possit illud resignare in fauorem tertij, id est, cum conditione, ut conferatur tali designata persone, & non alij.*
37. *An commutare beneficium cum beneficio, sit simonia.*
38. *Quis sit superior, cuius auctoritate debet fieri permutatio beneficiorum.*
39. *An possint inter se tractatum permutationis, vel alium facere, non omnino concludendo, sed referendo ad superiorem beneplacitum, id est, si superior approbauerit.*
40. *An, quando permutatio sine culpa permutantis non tenet, ut quia alter non habebat ius in beneficio, vel ante permutationem obiit, possit alter propria auctoritate redire ad suum beneficium, quod causa permutationis resignatur.*
41. *An, quando alter permutantium beneficium alterum decipit ultra dimidium iusti pretij, an sit locus remedio l. c. de rescind. vendit.*
41. *An sit licitum permutare beneficium reservando aliquam pensionem.*

Th. Sanchez Confil. moral. Tom. I.

43. *An, quando aliqui resignant sua beneficia in manibus Prælati causa permutationis, liceat ea alijs, quam permutantibus, dare.*

44. *An in permutatione aliarum verum spiritualium, que beneficia non sunt, committatur simonia.*

45. *An sit licitum concedere pensiones super beneficijs.*

46. *An sit licitum vendere, & redimere pensiones.*

47. *An cum quis renunciat beneficio, reuera pensione, possit simul, & unico tractatu vendere illam pensionem eidem beneficiario, id est, pacisci cum illo, quod ipse eam redimet certa summa pecunie.*

DVBIVM XXIV.

An sit simonia de iure humano vendere beneficium.

Primò dico, quod, licet aliqui dicant, esse simoniam de iure humano; & alij dicant, esse de iure humano vendere beneficium simplicia; at de iure diuino vendere curata; & alij specialiter de prælatis dicant, quod eas vendere est simonia tantum de iure humano; at multò verius est, esse simoniam de iure naturali, & diuino, vendere quæcumque beneficia, & prælatis, & sic tenendo hanc sententiam non possunt, etiam de licentia Papæ, vendi: quod consequenter posse concedunt, qui dicunt, esse simoniam de iure humano. Ratio, quia hæc omnia dantur titulo clericali, & sic solis Clericis, & pro ministerio clericali; sic obligant ad horas canonicas, & ius ad percipiendū decimas pro ministerio spirituali, quod ius est, beneficium habet de iure diuino naturali, licet, quoad quotam, sit de iure Pontificio.

Secundò dico, quod potest ex causa grani Papa prius extinguere titulum spirituale, & officium, cuius est annexum beneficium, & ius spirituale ad decimas; & deinde fructus iam demembratos potest operi seculari applicare, & vendere; quia talia beneficia sunt iure positio inuenta, si sunt simplicia: si autem sunt curata, vel Episcopatus, saltē, quoad quotam, sunt iure positio inuenta; & hoc modo ius ad decimas potest competere laico, & Pontifices donarunt Regibus Hispaniæ tertias decimarum; non enim potest competere laico pro officio spirituali, at demembratum ab officio spirituali potest. Et eodem modo, licet fundus præbendæ mancipatus vendi non possit cum illo Ecclesiastico titulo, ut scilicet clericali iure possit emens fructus percipere: at potest per Papam separari ab illo sacro titulo, & vendi, & sic Rex Hispaniæ potest vendere ius illud, quod habet ad tertias.

Tertiò dico, quod, quando præbenda non est annexa clericali muneri, sed alijs officiis, ut hospitalium seruitio, sacristæ, æconomorum, procuratori, &c. est simonia de iure humano vendere; quia hæc officia non sunt verè spiritualia. Hoc tamen intelligitur, quando illa non sunt alijs vera beneficia Ecclesiastica, sed aliqua stipendia separata ab omni officio, & titulo clericali, licet essent segregata ex decimarum cumulo; secus quando essent vera beneficia ecclesiastica, quæ alijs dantur ratione tituli spiritualis, scilicet Clericis tantum, licet habeant etiam annexum officium temporale; hæc enim vendere esset simonia iure diuino.

Quartò dico, quoties contractus initur circa beneficium

Z